
Siphylis - Gaspar Torrella - Barcelona - guaiacum

Autor:

Data de publicació: 02-12-2022

Fins a principis del segle XX es creia que la sífilis havia estat portada d'Amèrica (i encara és considera un origen plausible), és a dir del Nou Món al Vell Món per Cristòfor Colom a Barcelona el 1493, ja que hi ha la primera descripció de la malaltia juntament amb el remei, el guaiacum, portat pels seus homes de les Antilles, concretament un dels Pinzon la va patir.

El primer Studium de Medicina el va crear Jaume I el 1219 a Montpeller.

Els historiadors espanyols de la medicina expliquen la seva mitja veritat però es deixen la mitja veritat catalana..

1. El primer Studium de Medicina el va crear el bisbe de Magalhon el 1219 a Montpeller per ordre de Jaume I, en ell convertit en universitat hi va ensenyar Arnau de Vilanova i els d'Alcalà (Iam zorry) hi van haver d'anar a estudiar si volien aprendre quelcom de la Medicina Catalana heretada de Llul i altri

2.-Fins a principis del segle XX es creia (i encara és considera un origen plausible) que la sífilis havia estat portada d'Amèrica (i encara és considera un origen plausible), és a dir "del Nou Món al Vell Món", per Cristòfor Colom a Barcelona el 1493, ja que hi ha la primera descripció de la malaltia juntament amb el remei, el guaiacum, feta per Gaspar Torrella (Tractat amb històries clíniques contra la pudendagra o morbo gàlic, 1497) portada pels homes de Colom de les Antilles, concretament un dels Pinzon la va patir.

3. La Yerba escorzonera (contra les picades de serp) coneguda només pels catalans segons Monardes de Sevilla S'havien d'embarcar catalans cap Amèrica perquè eren els únic q conexien el remei

Un metge valencià va fer el primer estudi clínic sobre la sífilis a Barcelona

Al segle XV la sífilis causava estralls a Europa. Era la més terrible de les «noves malalties» del moment. Dels tres primers descriptors de la sífilis, Joseph Grünpeckes es va limitar a exposar interpretacions astrològiques i Niccolo Leonice no va escriure gaire més que un discurs erudit. Només Gaspar Torrella va oferir un estudi fonamentalment clínic i terapèutic en el seu Tractat amb històries clíniques contra la pudendagra o morbo gàlic (1497). En aquesta obra descriu els símptomes de la malaltia a base d'observacions pròpies, exemplificades en cinc excel·lents històries clíniques. La primera d'elles és possible que correspongui a la sífilis patida per César Borja, el fill de l'íclit papa Alexandre VI, (cardenal de València), a qui està dedicat el llibre. Entre els primers tractadistes europeus de la sífilis figuren altres dos pioners valencians, els metges Pere Pintor i Joan Almenar.

Desiderius Erasmus, 1520.

"Si em preguntessin quina és la més destructiva de totes les malalties, hauria de respondre sense embuts, és la que des de fa uns anys arrasa amb impunitat ... Quin contagi envaeix així tot el cos, tant resisteix l'art mèdic, s'inocula tan fàcilment i tortura tan cruelment el pacient?" [1]

El 1495 va esclatar una epidèmia d'una nova i terrible malaltia entre els soldats de Carles VIII de França quan va envair Nàpols en la primera de les guerres italianes, i el seu impacte posterior en els pobles d'Europa va ser devastador: es tractava de la sífilis, o grande verole, el "gran pox". Tot i que no va tenir l'horrible mortalitat de la pesta bubònica, els seus símptomes van ser dolorosos i repulsius: l'aparició de nafres genitals, seguida d'abscessos i úlceres greus a la resta del cos i dolors intensos. Els remeis eren pocs i amb prou feines eficaces, les inuncions i sufocacions de mercuri que suportaven les persones eren doloroses i molts pacients morien d'intoxicació per mercuri.

Les malalties de transmissió sexual (MTS) han suposat una amenaça per als membres del servei militar al llarg de la història. [2, 3] A l'exèrcit nord-americà durant la Primera Guerra Mundial van ser el segon motiu més comú d'incapacitat i absència de servei, sent responsables de gairebé 7 milions de persones-dies perduts i l'alta de més de 10.000 homes. Només l'epidèmia de grip espanyola de 1918-1919 va suposar més pèrdua de servei durant aquella guerra. Durant la Segona Guerra Mundial entre 1941 i 1945, la incidència anual de les MTS a l'exèrcit nord-americà va ser de 43 per cada 1.000 forces. A la guerra del Vietnam, durant el període 1963-1970, la incidència mitjana anual global de les MTS era de 262 per cada 1.000 forces, en comparació amb, en aquell moment, el 30 per 1.000 del personal de l'exèrcit continental nord-americà. Al Vietnam, el 90% dels casos de MTS es van deure a la gonorrea i una mica més de l'1% es van deure a la sífilis. [3] L'impacte de la gonorrea i la sífilis en el personal militar en termes de morbiditat i mortalitat es va mitigar enormement després de 1943 a causa de la introducció de la penicil·lina, així com altres factors com l'educació, la profilaxi, la formació del personal sanitari i l'accés adequat i ràpid al tractament.

Fins a principis del segle XX es creia que la sífilis havia estat portada d'Amèrica (i encara és considera un origen plausible), és a dir del Nou Món al Vell Món per Cristòfor Colom a Barcelona el 1493, ja que hi ha la primera descripció de la malaltia juntament amb el remei, el guaiacum, portat pels seus homes de les Antilles, concretament un dels Pinzon la va patir.

El 1934 es va plantejar una nova hipòtesi, que la sífilis havia existit anteriorment al Vell Món abans que Colom. I En els estudis paleopatològics de la dècada de 1980 es van trobar possibles proves que donaven suport a aquesta hipòtesi i que la sífilis era una antiga malaltia treponeal que a finals del segle XV havia evolucionat sobtadament fins a convertir-se en diferent i més virulenta. Alguns estudis recents, però, han indicat que no és així i que encara pot tractar-se d'una nova malaltia venèria epidèmica introduïda per Colom des d'Amèrica a la seva arribada a Barcelona.

La primera epidèmia de la 'Malaltia de Nàpols' o la 'malaltia francesa' a Nàpols 1495

L'agost de 1494, el rei Carles VIII de França va dirigir el seu exèrcit de 50.000 soldats i un gran cos d'artilleria al nord d'Itàlia. Els soldats eren majoritàriament mercenaris –flamencs, gascons, suïssos, italians i catalans– i anaven acompanyats per 800 seguidors del campament, inclosos cuiners, assistents mèdics i. L'objectiu de Carles era fer-se càrrec del Regne de Nàpols d'Alfons II amb l'excusa de poder utilitzar Nàpols com a base des d'on llançar una campanya a les croades. Els soldats d'Alfons II eren majoritàriament mercenaris catalans. L'exèrcit de Carles dirigit pel general Lluís II de la Tremoille va aixafar tota la resistència de les ciutats italianes intervingudes i el febrer de 1495 va prendre Nàpols. Mentre ocupaven Nàpols, els soldats francesos van gaudir d'un llarg combat de celebració i disbauxa, i en un curt espai de temps es va fer evident que estaven afectats per una terrible malaltia. [4, 5]

La malaltia comença amb úlceres genitals, després progressa donant febre, erupció general i dolors articulars i musculars, setmanes o mesos després van ser seguits per abscessos i nafres grans (POX), dolorosos i d'olor desagradable a tot el cos. Els músculs i els ossos es tornen dolorosos, sobretot a la nit. Les nafres es van convertir en úlceres que poden menjar els ossos i destruir el nas, els llavis i els ulls. Sovint s'estenen a la boca i la gola i, de vegades, es produïa la mort ràpida. Sembla a partir de descripcions d'estudiosos i de dibuixos en xilografia de l'època que la malaltia era molt més greu que la sífilis d'avui dia, amb una mortalitat més alta i ràpida i es propagava més fàcilment, possiblement perquè es tractava d'una malaltia nova i la població no tenia immunitat contra ella. [5, 6, 7]

Durant la batalla de Fornova a Emília a Itàlia, en la retirada de Carles de tornada a França, molts soldats estaven tan malalts que no van poder lluitar. Al retorn de Carles a França l'exèrcit es va dissoldre i els soldats i els seus seguidors del campament van portar la malaltia amb ells de tornada a les seves respectives terres nats.

Voltaire escrigué :

"En el seu camí inversemblant per Itàlia, els francesos van recollir sense cura Gènova, Nàpols i la sífilis. Després van ser expulsats i privats de Nàpols i Gènova. Però no ho van perdre tot: la sífilis va anar amb ells.

A finals de 1495 l'epidèmia s'havia estès per França, Suïssa i Alemanya, i va arribar a Anglaterra i Escòcia el 1497. L'agost de 1495 l'emperador del Sacre Imperi Romanogermànic Maximilià I va proclamar que no s'havia vist res com aquesta malaltia abans i que era un càstig de Déu per blasfèmia. Cap al 1500 la sífilis havia arribat als països escandinaus, Gran Bretanya, Hongria, Grècia, Polònia i Rússia. Era una època d'exploració mundial i els europeus van portar la malaltia a Calcuta el 1498, i el 1520 havia arribat a l'Àfrica, el pròxim Orient, la Xina, el Japó i Oceania. [5]

La sífilis tenia una varietat de noms, normalment persones que l'anomenaven després d'un enemic o d'un país que creien responsable d'això. Els francesos la van anomenar la 'malaltia napolitana', la 'malaltia de Nàpols' o la 'malaltia espanyola', i més tard grande verole, verole, la 'gran pox', els anglesos i italians la van anomenar la 'malaltia francesa', la 'malaltia gal·la', el morbus Gallicus, o el 'pox francès', els alemanys la van anomenar el 'mal francès', els escocesos la van anomenar la 'grandgore', els russos la van anomenar la 'malaltia polonesa', els polonesos i els perses la van anomenar la 'malaltia turca', els turcs la van anomenar la 'malaltia cristiana', els tahitians la van anomenar la 'malaltia britànica', a l'Índia es va anomenar la 'malaltia portuguesa', al Japó es va anomenar la 'malaltia xinesa', i hi ha algunes referències a que se l'anomenava el 'foc persa'. [5, 8, 9]

Primeres descripcions de la malaltia

El 1496 Sebastian Brandt, més conegut per la seva obra Der Narrenschiff, 'El vaixell dels ximples', va escriure un poema titulat De pestilentiali Scorra sive mala de Franzos relatant com la malaltia s'havia estès per tot Europa i com els metges no en tenien cap remei. [1]

Johannis (Giovanni) de Vigo, cirurgià italià nomenat cirurgià pel papa Juli II, va escriure sobre la contagiositat de la malaltia, el seu origen a partir de les relacions sexuals amb una persona infectada i la seva ràpida difusió per tot el cos a De Morbo Gallicus, 1514, el cinquè llibre de la seva obra Practica in arte chirurgica copiosa. Va descriure amb precisió el chancre primari, l'erupció secundària d'erupcions cutànies, úlceres i pústules, els terribles dolors ossis nocturns i els "tumors tardans de duresa de l'escirrhus". De Vigo va expressar l'opinió que es tractava d'una nova malaltia. [10]

"El contagi que en dona lloc prové sobretot del coitus: és a dir, del comerç sexual d'un home amb una dona malalta o al contrari. ... Els primers símptomes d'aquesta malaltia apareixen gairebé invariablement sobre els òrgans genitals, és a dir, sobre el penis o la vulva. Consisteixen en petits grans ulcerats d'un color especialment marronós i lívid, de vegades negre, de vegades lleugerament pàl·lid. Aquests grans estan circumscrits per una cresta de callositat com la duresa. ... Després apareixen una sèrie de noves ulceracions als genitals ... A continuació, la pell es cobreix amb grans de crosta o amb pàpules elevades que s'assemblen a berrugues. ... Un mes i mig, aproximadament, després de l'aparició dels primers símptomes, els pacients estan afligits de dolors suficients per treure'n crits d'angoixa. ... Encara molt més tard (un any o fins i tot més després de la complicació anterior) apareixen certs tumors de duresa de l'escirrhus, que provoquen un patiment terrible". [10]

Ulrich von Hutton, un erudit alemany que va patir el "gran pox", va descriure els seus efectes i el seu tractament amb guaiacum, ofusta santa, en la seva obra De Morbo Gallico 1519, morint per la mateixa malaltia quatre anys després a l'illa d'Ufenau, al llac de Zuric. Von Hutten va escriure sobre els terribles abscessos i nafres, els dolors ossis nocturns, els dolors osteocopi nocturns i les malalties dels òrgans interns, úlceres a la bufeta i malalties musculars. [7]

El 1527, Jacques de Bethencourt en la seva obra New Litany of Penitence, va introduir el terme Morbus venerus, o 'malaltia venèria'. Bethencourt va rebutjar el terme morbus gallicus i va suggerir que "com que la malaltia sorgeix de l'amor il·lícit s'hauria d'anomenar malaltia de Venus o malaltia venèria". També va considerar que era una malaltia nova no coneguda pels antics i que no va aparèixer a Europa fins a finals del segle 15. [10]

El 1530, Girolamo Fracastoro en el seu poema Syphilis sive morbus gallicus va descriure detalladament els símptomes de la sífilis i el seu tractament amb el guaiacum, la fusta santa, una herba feta a partir de l'escorça dels arbres de la família guaiacum que va ser portada de tornada del Carib i Amèrica del Sud al Nou Món, i el tractament amb mercuri. Fracastoro va encunyar el terme 'gumma' (L. 'gumma' que significa goma o resina), referint-se al 'pus que s'escapa del cos i s'endureix en crostes com la resina' que eren les lesions cutànies de l'encerclament tardà. [7]

L'origen del terme 'sífilis'

El nom de la malaltia, 'sífilis', prové d'un poema èpic llatí Syphilis, sive morbus gallicus, 'Sífilis, o la malaltia francesa', publicat el 1530 per Girolamo Fracastoro (L. Hieronymus Fracastorius). Fracastoro va ser un poeta, matemàtic i metge

de Verona a la República de Venècia, que en la seva obra *De contagione et contagiosis morbis* va descriure per primera vegada el tifus i va escriure sobre el contagi, partícules contagioses que es podien multiplicar en el cos humà i passar de persona a persona o mitjançant la mediació de les cúpules, i que van ser la causa de moltes malalties epidèmiques. [4, 11, 12]

Fracastoro va barrejar els escrits de l'historiador Gonzalo Hernández de Oviedo y Valdez amb una faula *Metamorphoses* de l'antic poeta romà Ovidi. En el seu poema *Syphilis, sive morbus gallicus*, Fracastoro parla d'un mític pastor anomenat Sífilus que guardava els ramats del rei Alcithous. Quan una sequera va afectar el poble de Sífilus, va insultar el Déu Sol blasfemant contra ell i culpant el déu de la sequera, i com a càstig el Déu Sol va colpejar Sífil i el seu poble amb una nova malaltia repugnant i olorosa. [5, 6, 14, 15]

Sir William Osler en el seu assaig biogràfic de Fracastorius a la seva obra de 1909 *An Alabama Student and Other Biographical Essays* va escriure de Syphilus :

"Va mantenir els ramats del rei Alcithous, i un any la sequera va ser tan extrema que el bestiar va morir per desig d'aigua. Tan encès va ser Sífilus que va blasfemar el Déu-Sol en bons termes establerts i va decidir a partir d'ara no oferir-li sacrificis, sinó adorar el rei Alcithous. El pastor va guanyar tota la gent al seu camí, i el rei es va alegrar i es va proclamar "a la baixa esfera de la Terra per ser l'única i suficient divinitat". Però el Déu Sol, enfurismat, va dardar la infecció a l'aire, la terra i els rierols, i Sífilus es va convertir en la primera víctima de la nova malaltia". [14]

Els versos del poema on Fracastoro es refereix a anomenar la malaltia després de Sífilus són :

"Un pastor una vegada (desconfia no de la fama antiga)
Possest aquests baixos, i Sífilus el seu nom."

"Primer portava Bubons terribles a la vista.

Primer va sentir dolors estranys i sense dormir va passar la nit.

D'ell la malaltia va rebre el seu nom.

Els pastors veïns agafen la Flama estesa" [14, 15]

Quan Desiderius Erasmus (1466-1536) va utilitzar el terme "sífilis" en els seus assajos, molts altres estudiosos van seguir el mateix [6], vegeu p. 193. Daniel Turner (1667-1741) va ser el primer autor mèdic anglès a utilitzar el terme sífilis, a més d'escriure sobre l'ús del 'condum' per evitar la seva transmissió. [16] No obstant això, el nom de sífilis no es va utilitzar en general per descriure la malaltia fins a principis del segle XIX. Fins aquell moment la malaltia solia ser coneguda com la malaltia francesa o pox francesa, la pox espanyola, o simplement, "la caca". [6, 7]

Sífilis al segle XVI i les seves ramificacions socials

Cinquanta o cent anys després de la seva aparició a Nàpols, la malaltia es va tornar menys virulenta i menys letal. La malaltia va tenir diverses fases diferents. El primer va començar amb nafres genitals, o "pocks", més tard anomenats chancres. Després d'haver-se curat i diverses setmanes després, va aparèixer una erupció generalitzada, sovint acompanyada de febres, dolors i dolors ossis nocturns, descrits per Von Hutton i De Vigo. [7, 8, 10] A més, sovint va esclatar una erupció de pàpules verrucoses a l'àrea genital. Quan aquests es van curar, es va produir un llarg període latent, que va durar mesos inicialment i a mesura que passava la història, diversos anys, en què hi havia pocs símptomes. L'última fase va consistir en l'aparició d'abscessos i úlceres, i el gumma referit per Girolamo Fracastoro, sovint acabant amb debilitat severa, bogeria o mort. [7] Va ser aquesta fase de la malaltia per la qual es temia molt la sífilis, a causa de la desfiguració que provocava i l'ostracisme social que es va produir. Va ser vist per la gent corrent com un signe de pecat, pel qual van ser defugits i castigats. [9]

Durant la dècada de 1520 va quedar clar per als historiadors i metges de l'època que la malaltia es va contraure i es va propagar per relacions sexuals. A Europa, les autoritats s'havien preocupat tant per l'augment de les malalties venèries que intentaven controlar la prostitució i les trobades sexuals fora del matrimoni. Enric VIII d'Anglaterra (va regnar 1509 - 1547) va intentar tancar els "guisats", o bordells, i les cases de bany comunals de Londres. En molts altres llocs es van dictar regulacions estrictes per a bordells i cases de bany, obligant a les que tenien malalties o infeccions fora de l'ocupació, i es va prohibir el bany mixt. [7, 8]

Els escriptors i metges del segle 16 i 17 es van dividir sobre els aspectes morals de la sífilis. Alguns pensaven que era

un càstig diví pel pecat i, com a tal, només els tractaments durs el curarien, o que les persones amb sífilis no haurien de ser tractades en absolut. El 1673, Thomas Sydenham, un metge britànic, va escriure una visió oposada que l'aspecte moral de la sífilis no era la província del metge, que havia de tractar totes les persones sense judici. [9]

Sífilis i medicina als segles 18 i 19

Durant el segle 18 el pensament mèdic sobre la malaltia va començar a avançar. El 1736 Jean Astruc, metge reial francès i professor de medicina a Montpeller i París, va escriure una de les primeres grans obres mèdiques sobre sífilis i malalties venèries, *De Morbus Veneris*. El 1761 l'anatomista i patòleg italià Giovanni Battista Morgagni va publicar *De Sedibus et Causis Morborum per Anatomen Indagatis* en què va escriure que els símptomes de la sífilis i la gonorrea sorgien de condicions separades. [9]

Fins al segle 19, encara hi havia molta confusió sobre si la sífilis i la gonorrea eren manifestacions de la mateixa malaltia. El 1838 Philippe Ricord, un metge i cirurgià que va treballar amb Guillaume Dupuytren, anatomista i cirurgià militar francès, va establir fermament que la sífilis i la gonorrea eren malalties separades i diferenciaven les tres etapes de la sífilis, i la lesió primària de la sífilis va rebre el nom de chancre de Ricord. [4] El 1861 Jonathan Hutchinson, cirurgià de l'Hospital de Londres, va descriure les característiques de la sífilis congènita. [11] El 1893 Jean-Alfred Fournier, un dermatòleg francès que va treballar com a sotsinspector de Ricord, va publicar un treball sobre el tractament de la malaltia, però va advertir que no hi havia cura. Va descriure l'associació de la sífilis en etapa tardana amb un trastorn de malbaratament i paràlisi conegut com *tabes dorsalis*. [4] El 1913 Joseph Waldron Moore i Hideyo Noguchi van aïllar la sífilis *spirochaeta* *Spirochaeta pallida*, que prèviament havia estat descoberta el 1905 per Fritz Schaudinn, a partir dels cervells de persones que havien mort per una condició anomenada "paràlisi general dels bojos", establint la sífilis com la causa d'aquesta afecció. [12]

Sir William Osler (1849-1919), fundador de la John Hopkins School of Medicine i pioner de l'educació mèdica i clínica moderna i més tard professor Regius de Medicina a Oxford, va descriure la història de l'aparició sobtada d'aquesta nova i terrible malaltia a l'Europa del segle 16:

"Una misteriosa epidèmia, fins llavors desconeguda, que va colpejar amb terror tots els cors per la rapidesa de la seva propagació, els estralls que va fer i l'aparent impotència dels metges per curar-la." [13]

A principis del segle 18 la sífilis havia deixat de ser una malaltia epidèmica virulenta i es va convertir en més de la malaltia episòdica que és avui. Des d'aproximadament la meitat del segle 19 fins a la meitat del segle 20 la incidència de la sífilis als països desenvolupats va disminuir, excepte en temps de guerra. Durant cadascuna de les guerres mundials, la guerra de Corea i la guerra del Vietnam, la incidència de la sífilis i de les MTS en general va augmentar bruscament, però només breument. Després de 1943 i amb l'arribada de la penicil·lina i la institució de les mesures de salut pública, la seva incidència va tornar a disminuir, encara que en les últimes dècades ha augmentat lentament. [9]

Els primers tractaments de la sífilis

A principis del segle 16, els principals tractaments per a la sífilis eren el guaiacum, ofusta santa, i les inuncions o pomades de la pell de mercuri, i el tractament era per i en general la província de cirurgians barbers i ferits. També es van utilitzar banys de suor, ja que es pensava que la salivació induïda i la sudoració eliminaven els verins sífítics.

En el seu poema de 1530 *Syphilis, sive morbus gallicus*, Fracastoro va descriure l'ús del guaiacum :

" .. en ús extern per a apòsit d'úlceres, abscessos i pústules. Per a ús intern beu la primera poció del vas dues vegades al dia: al matí a la sortida del sol i a la llum de l'estrella del vespre. El tractament dura fins que la lluna completa la seva òrbita i al cap d'un mes es torna a unir amb el sol. El pacient ha de romandre en una habitació protegida del vent i del fred, de manera que les gelades i el fum no disminueixin l'efecte del remei." [7]

El guaiacum no era efectiu com a cura i l'alternativa era el mercuri. Mercuri s'havia utilitzat com a tractament per a malalties epidèmiques des que Guy de Chauliac, (metge personal del Papa a Avinyó), va defensar el seu ús en la seva obra *La Grande Chirurgie* el 1363, i aquest es va convertir en el tractament acceptat per a la sífilis. [7]

Paracels (1493-1541) va desmentir l'ús del guaiacum com a inútil i car de trobar, en canvi, va promoure el mercuri, sent els metalls un dels tractaments medicinals favorits de Paracels per a les malalties. Al cap d'un temps, però, sí que va reconèixer la seva toxicitat quan se li va administrar com a elixir i va recórrer a utilitzar-lo ja fos com a inunció, un ungüent fet de mercuri metàl·lic i fregat a la pell, o com a sufocació, inhalació i bany del cos en fums, o també tots dos alhora. Molts metges van dubtar de l'eficàcia del mercuri, sobretot perquè tenia efectes secundaris terribles i molts

pacients van morir d'intoxicació per mercuri. Beck (1997) descriu un tractament típic del mercuri :

"Un pacient sotmès al tractament era aïllat en una habitació calenta i es fregava vigorosament amb la pomada de mercuri diverses vegades al dia. El massatge es feien a prop d'un foc calent, que la víctima deixava al seu costat per suar. Aquest procés va durava de una setmana a un mes (i es podia perllongar), més tard es repetiria si la malaltia persistia. També es van emprar altres substàncies tòxiques, com el vitriol i l'arsènic, però els seus efectes curatius estaven igualment en dubte". [9]

El mercuri va tenir terribles efectes secundaris causant neuropaties, insuficiència renal i úlceres bucals greus i pèrdua de dents, i molts pacients van morir d'intoxicació per mercuri en lloc de per la pròpia malaltia. El tractament solia continuar durant anys i va donar lloc a la dita:

"Una nit amb Venus, i tota una vida amb mercuri" [8]

Gerhard van Swieten (1700-1772), cirurgià de l'exèrcit austríac, va introduir l'ús intern del sublimat corrosiu, el clorur de mercuri olicor Swietenii, que es va mantenir en ús com a tractament per a la sífilis durant molts anys, i Guido Bacelli el 1894 el va desenvolupar com a injecció. [11] A finals del segle 19, calomel, clorur mercurós, purgatiu i laxant, es va utilitzar com a injecció i en forma de pastilla i més tard com a injecció. Es van desenvolupar ungüents de mercuri amoníac i salicilat i les fórmules farmacèutiques per al'amoníac unguentum hydrargyri i elsalicilat unguentum hydrargyriencara es trobaven a la Farmaciola Australiana el 1955. Mercuri es va mantenir a favor com a tractament per a la sífilis fins al 1910, quan Ehrlich va descobrir els efectes anti-sifilítics de l'arsènic i va desenvoluparSalvarsan, anomenada popularment la "bala màgica". [11, 12]

Nous descobriments de l'organisme de la sífilis i el seu tractament

Quan els metges es van adonar que els efectes tòxics del mercuri sovint superaven els beneficis que podia haver tingut, van buscar alternatives. El cirurgià general polonès Friedrich Zittman (1671-1757) va barrejar un fàrmac format per l'arrel de sarsaparilla amb traces de mercuri i va anomenar el seu elixirDecoctum Zittmani. El cirurgià anglès William Wallace (1791-1837) va introduir la teràpia amb iode, iodur de potassi amb petites dosis de mercuri. A finals del segle 19 es van provar diversos altres metalls com el tel·luri, el vanadi, el platí i l'or, però no van ser efectius. [7]

El 1905, Fritz Richard Schaudinn, zoòleg alemany, i Erich Hoffmann, dermatòleg, van descobrirSpirochaeta pallida (el bacteri tenia forma d'espiral i blanc sota il·luminació de terra fosca, ara anomenatTreponema pallidum) per ser l'organisme causant de la sífilis. El 1906, August Paul von Wassermann, un bacteriòleg alemany i un assistent de Robert Koch, va desenvolupar una prova d'anticossos sèrics de fixació de complement per a la sífilis: la "reacció de Wasserman". [7, 11, 12]

El 1906 Paul Ehrlich, químic histològic alemany de l'Institut Robert Koch que més tard en la seva vida va fundar les ciències de la quimioteràpia i la immunologia. lectura del descobriment de Fritz Schaudinn. Feia anys que experimentava amb l'ús de compostos d'arsènic en el tractament de la tripanosomiasi. Ehrlich va començar llavors a experimentar amb compostos d'arsènic en el tractament de la sífilis en conills. Els seus experiments no van tenir gaire èxit, ja que la majoria dels arsènics anteriors amb els quals va experimentar eren massa tòxics, però el 1909 ell i el seu ajudant Sahachiro Hata, un bacteriòleg japonès, finalment van trobar èxit amb el compost dioxi-diamino-arsenobenzol-dihidroclorur que van anomenar fàrmac"606". Això va conduir el 1910 a la fabricació d'arsfenamina, que posteriorment es va conèixer coma Salvarsan, o la "bala màgica", i més tard, el 1912, la neoarsfetamina, el neoarsan o la droga"914". El 1908 Ehrlich va ser guardonat amb el Premi Nobel pel seu descobriment. [7, 11, 12]

Albert Ludwig Neisser, un metge alemany especialitzat en dermatologia i venereologia i que havia estat utilitzant alguns dels arsènics anteriors d'Ehrlich per tractar la sífilis, va descriure el nou fàrmac d'Ehrlich:

"Arsenobenzol, designat "606", qualsevol cosa que el futur pugui aportar per justificar l'entusiasme present, és ara en realitat un avenç més o menys increïble en el tractament de la sífilis i, en molts aspectes, és superior a l'antic mercuri –tan valuós com continuarà sent per la seva propietat espiroquetètica eminentment poderosa i eminentment ràpida". [17]

LW Harrison, un oficial mèdic del Royal Army Medical Corps durant la Primera Guerra Mundial, va descriure l'eficàcia de Salvarsan i Neosalvarsan en els soldats que van contraure sífilis durant la guerra. [18] Tanmateix, l'arsènic, tot i que era capaç de curar la sífilis mentre que el mercuri no ho era, tenia molts inconvenients: l'administració del tractament

era complexa requerint moltes injeccions durant un llarg període de temps i també produïa efectes secundaris tòxics. El 1916, A. Robert i Benjamin Sauton van descobrir les propietats tripanocides del bismut, i el 1921, Robert Sazerac, Constantin Levaditi i Louis Fournier van tractar amb èxit la sífilis amb bismut. [19] Llavors es va fer evident que perquè l'arsènic fos efectiu, s'havia de combinar amb petites dosis de bismut o mercuri. L'arsènic, principalment arsfenamina, neoarsfenamina, acetarsona i mapharside, en combinació amb bismut o mercuri, es va convertir després en el pilar del tractament de la sífilis fins a l'arribada de la penicil·lina el 1943. [20, 21]

El 1917 Julius Wagner-Jauregg, un metge austríac, va introduir el tractament de la neurosífilis amb teràpia febril infectant el pacient amb malària, tractant després la malària amb quinina. L'observació s'havia fet que després d'una malaltia febril els símptomes de la neurosífilis disminuïen, i la raó era que era més fàcil tractar la malària amb quinina que la sífilis amb mercuri o arsènic. Fred A. Kislig i Walter M. Simpson, dos metges nord-americans, van introduir el 1936 el tractament de l'electropirèxia, utilitzant un aparell d'ona curta per induir la pirèxia en un pacient per tractar la sífilis i la gonorrea. [7, 20]

El 1943 la penicil·lina va ser introduïda com a tractament per a la sífilis per John Mahoney, Richard Arnold i AD Harris. [22] Mahoney i els seus col·legues de l'Hospital Marí dels Estats Units, Staten Island, van tractar quatre pacients amb chancres de sífilis primària amb injeccions intramusculars de penicil·lina quatre hores durant vuit dies durant un total d'1.200.000 unitats en el moment en què la sífilis s'havia curat. Això es va convertir en un punt d'inflexió en el tractament de la sífilis, ja que es va demostrar que la penicil·lina era altament eficaç quan s'administrava durant les seves etapes primàries o secundàries, i tenia pocs efectes secundaris de cap importància en comparació amb el mercuri o l'arsènic. Arnold va escriure el 1986 dels seus primers treballs amb penicil·lina i sífilis:

"La sífilis va ser una vegada una malaltia temuda i terrible que involucrava milions de ciutadans nord-americans. Abans de la introducció de la penicil·lina, la cura de metalls pesants sovint causava milers de morts cada any. La morbiditat i mortalitat de la pròpia malaltia va ser horrible, implicant totes les edats, des del fetus fins a la gent gran". [23]

La sífilis va ser introduïda des del Nou Món al Vell Món per Cristòfor Colom el 1493 ?

Durant els últims cinc segles, i particularment en el segle passat, els orígens de la sífilis han causat una gran controvèrsia entre historiadors, metges, antropòlegs i paleontòlegs. Fins a principis del segle 20 la teoria més popular sobre l'origen de la sífilis era que es tractava d'una nova malaltia, contreta pels homes de Colom al Nou Món i introduïda al Vell Món després del seu retorn a Espanya el 15 de març de 1493. Richmond Cranston Holcomb va plantejar una teoria alternativa que la sífilis ja havia existit al Vell Món abans de l'època de Colom, i en la segona part del segle passat els paleopatòlegs van trobar possibles proves que això podria haver estat així. Una anàlisi recent de l'evidència, però, realitzada per Kristin N. Harper, George J. Armelagos i altres antropòlegs nord-americans el 2011 ha tornat a la "hipòtesi colombiana" de l'origen de la sífilis. [24]

Hi ha hagut tres hipòtesis principals sobre l'origen de la sífilis: la hipòtesi colombina que Colom va portar la sífilis del Nou Món, la teoria precolombina que la sífilis ja havia existit al Vell Món i havia evolucionat cap a una forma més virulenta al voltant de l'època de Colom, i la teoria unitària que totes les treponematoses són una sola malaltia amb la sífilis sent una variant ambientalment determinada on les condicions socials i ambientals a finals del segle 15 va afavorir la seva transmissió per relacions sexuals. [24]

Com que l'epidèmia de sífilis de Nàpols va aparèixer dos anys després que Colom tornés el 1493 de la Hispaniola, la creença que la tripulació de Colom havia contactat amb la malaltia al Nou Món va sorgir en la literatura acadèmica i mèdica a principis del segle 16. [24] Quan Carles VIII va envair i es va apoderar de Nàpols el 1495, Nàpols estava poblada per immigrants espanyols i va ser defensada en gran part per mercenaris espanyols que probablement ja havien contret la malaltia a Espanya i que després van transmetre la malaltia als soldats i seguidors de Carles quan van envair Nàpols. [7, 11, 15, 25] Schreiber i Mathys (1987) descriuen que la malaltia havia aparegut per primera vegada a Barcelona el 1493 i s'havia estès per tot Espanya aquell any. [7]

Castiglioni (1946) [26], Wills (1996) [6] i Harper et al(2011) [24] afirmen que la hipòtesi colombina es recolza en descripcions de diversos estudiosos del segle 15 i 16 com Fernández de Oviedo y Valdes el 1526, Bartolome de las Casas el 1530, Ruy Díaz de Isla el 1539, aquest últim un metge barceloní que afirmava haver tractat els homes de Colom per la malaltia, i Gabriele Fallopius (1523-1562), tots ells van afirmar que la tripulació de Colom tenia una nova malaltia i que una malaltia similar havia estat present a l'illa de la Hispaniola durant molts segles abans que Colom.

La hipòtesi colombina que la sífilis va ser portada a Europa des d'Amèrica el 1492 va ser reafirmada en les dècades de 1950 i 1960 per diversos historiadors i metges com Harrison (1959), Dennie (1962), Goff (1967) i Crosby (1969). [27] Crosby (1969) i Harrison (1959) afirmen que els dos historiadors més importants de l'època, Fernández de Oviedo y

Valdes i Bartolome de las Casas, van ser testimonis presencials de les condicions a la Hispaniola quan Colom hi era i tots dos van considerar que Colom va portar la malaltia del Nou Món a Europa. [28, 29] Crosby afirma que tant Ulrich von Hutton com Ruy Díaz de Isla van identificar el 1493 com l'any en què la malaltia va aparèixer per primera vegada a Europa. Crosby cita Ulrich von Hutton dient: "En el yere de Chryst 1493 o allà sobre aquesta malaltia més greu i més greu va començar a trontollar entre la gent". L'opinió de Crosby era que la treponematosi era originalment una sola malaltia que va evolucionar en diverses malalties relacionades però diferents i que la sífilis venèria és la variant que es va desenvolupar a Amèrica, a partir de la qual probablement es va introduir a Europa amb el retorn de Colom. [28]

Un tercer estudiós important de l'època que creia en l'origen colombià de la sífilis va ser Ruiz Díaz de Isla, metge barceloní, que va publicar en un llibre el 1539 que els homes de Colom van contraure la malaltia a hispaniola el 1492 i que havia observat la seva ràpida propagació per Barcelona després del retorn de Colom. De Isla va escriure que havia tractat els homes per la malaltia, però no s'havia adonat que era la mateixa malaltia que havia assolat Europa fins molts anys després. La va anomenar serpentina Morbo, "la malaltia amagada, perillosa i terrible". [28]

La teoria precolombina va sorgir a principis del segle 20. Guarnició [11] es refereix a una publicació de 1912 de Karl Sudhoff, un historiador mèdic alemany de la Universitat de Leipzig, que afirmava que l'epidèmia de Nàpols era febre tifoide o paratifoide. Aquesta sífilis era present a Europa abans del retorn de Colom de la Hispaniola es recolzava en els fets que moltes obres literàries i edictes religiosos es referien a la sífilis abans del setge de Nàpols de 1495, i també que el tractament amb mercuri s'havia utilitzat des del segle 12 per a una diversitat de trastorns infecciosos que probablement eren la sífilis. El mateix Garrison diu "Que la sífilis esporàdica existia a l'antiguitat i fins i tot a la prehistòria està bastant dins del rang de probabilitat". [11]

Un article editorial a JAMA el 1935 [25] citava Capper (1926) com a afirmant que moltes descripcions històriques de la lepra eren de fet sífilis, i que la sífilis entre els romans va ser descrita per Celsus, Aretaeus i Aetius. L'article també citava Butler (1933) com a afirmant que l'evidència històrica d'aneurisma aòrtic que estava sent tractat per Antyllus, contemporani de Galè en temps romans, era una evidència de l'existència en aquell moment de la sífilis, i que Celsus descrivia amb precisió un xancre sifilitic genital. L'argument de Richard Holcomb el 1935 que la sífilis era d'origen precolombí es basava en una descripció de Michael Angelus Blondus, un cirurgià italià del segle 16, que la va identificar amb una malaltia descrita per Aureli Corneli Celsus, un filòsof grec del segle 2, i Pau d'Aegina, un metge grec del segle 7. [25] El 1974, dos antropòlegs, John Lobdell i Douglas Owsley, van declarar que "la sífilis probablement no es pot "culpar", com sol ser, de cap àrea geogràfica o raça específica. L'evidència suggereix que la malaltia va existir en els dos hemisferis del món des de la prehistòria. Probablement només és coincident amb les expedicions de Colom que la sífilis abans considerada com a "lepra" a Europa va esclatar en virulència a finals del segle XV." [30]

Diversos historiadors mèdics al llarg de l'últim segle han postulat altres raons per les quals la sífilis és una malaltia precolombina del Vell Món – un major reconeixement laic i mèdic de la sífilis desenvolupat en èpoques recents, i que la sífilis havia evolucionat d'altres malalties treponeals a una forma més virulenta a causa d'una combinació de canvis socials, culturals i ambientals al voltant de l'època de Colom. En les últimes dècades, el desenvolupament de la paleopatologia ha permès avaluar de prop els esquelets del Vell Món i molts estudis han publicat les seves troballes d'evidències de malaltia òssia sifilítica. [24, 27]

La hipòtesi unitària, proposada per EH Hudson el 1928 [10], que les treponematoses són expressions determinades ambientalment d'una mateixa malaltia de la qual la sífilis és una variant, amb la sífilis obstaculitzada des de la transmissió de la pell a la pell a causa del desenvolupament de la higiene i canviant per convertir-se en una malaltia de transmissió sexual, ha estat refutada per estudis genètics que mostren que les diferents subespècies de treponem són genèticament diferents i evolucionen per diferents camins. [24]

Els crítics d'estudis paleopatològics recents han assenyalat les dificultats per distingir la sífilis d'altres malalties que presentaven símptomes similars i deixaven cicatrius òssies similars com la lepra, l'osteomielitis, l'osteopatia hipertròfica i la histiocitosi [31, 32] El 2005 Bruce M. Rothschild va publicar una revisió del registre històric i paleopatològic de la sífilis. Rothschild va trobar que les característiques d'osseotip patològic de la sífilis estaven absents en espècimens humans d'Europa, Àfrica i Àsia re-colombianes. No obstant això, es van identificar espècimens amb evidència de malaltia treponeal d'Amèrica del Nord que daten d'uns 8.000 anys enrere. Bruce Rothschild com a coautor amb Christine Rothschild en el seu estudi de revisió el 2000 va trobar que fa entre 2000 i 1800 anys es van produir a Amèrica del Nord les primeres proves d'osseotip identificades de sífilis i semblava que la sífilis s'havia transmutat a partir del pian. [33] Rothschild (2005) afirma que és evident que la sífilis estava present al Nou Món en el moment de l'arribada de Colom, potser d'una forma més lleu o no venèria, i hi ha proves que existia a la mateixa zona de la República Dominicana on va aterrar. Rothschild també afirma que totes les evidències de malaltia treponeal existents a l'Europa re-colombiana representen casos aïllats per als quals és més probable que hi hagi diagnòstics alternatius. [32]

Una revisió dels estudis paleopàtics sobre la malaltia treponeal al Nou i Vell Món realitzada per Baker i Armelagos el 1988 va documentar una abundància de troballes precolombines del Nou Món, però una absència de troballes del Vell Món, una troballa que va ser reafirmada per Powell i Cook i per Rothschild el 2005. [24, 27, 32] Baker i Armelagos (1988) van concloure que les anàlisis esquelètiques nord-americanes precolombines reflecteixen una treponematosi que es va estendre al Vell Món a través d'un contacte no veneri, i que les condicions socials i ambientals europees de l'època van afavorir el desenvolupament de la transmissió venèria. També van afirmar que la ràpida propagació de la sífilis per tot Europa cap al 1500 reflectia la introducció d'una malaltia virulenta en una població que no havia estat exposada prèviament i no tenia immunitat. [27] El 2008 Harper et al. van publicar una anàlisi filogenètica exhaustiva de 26 soques geogràficament disperses de *Treponema* patògena, que van trobar que les soques de sífilis venèria es van originar recentment i estaven més estretament relacionades amb soques de pian d'Amèrica del Sud que amb altres soques no venèries, donant suport encara més a la hipòtesi que la sífilis, o un progenitor del bacteri, provenia del Nou Món. [34]

El 2011 Harper et al. van avaluar tots els informes publicats de la malaltia treponeal precolombina del Vell Món, utilitzant un enfocament sistemàtic que implica criteris diagnòstics, certesa del diagnòstic i la precisió i fiabilitat de la datació paleopatològica i la datació per radiocarboni. Els autors van concloure que entre els 54 informes que van avaluar utilitzant els seus criteris no van trobar un sol cas de malaltia treponeal del Vell Món que tingués tant un diagnòstic determinat com una data precolombina segura. Van arribar a la conclusió general que les proves d'un origen del Vell Món per a la sífilis continuen absents, i que això va donar suport encara més a la hipòtesi que la sífilis, o el seu progenitor, provenia del Nou Món. [24]

La sífilis era una malaltia terrible a causa de la seva propensió a imitar molts trastorns mèdics, i la seva importància per a la medicina va ser emfatitzada per Sir William Osler que en un discurs donat a l'Acadèmia de Medicina de Nova York el 1897 titulada Medicina Interna com a Vocació va dir:

"Sovint dic als meus alumnes que és l'única malaltia que necessiten conèixer a fons. Coneix la sífilis en totes les seves manifestacions i relacions, i totes les altres coses clíniques s'afegiran a tu." [35]

Des del seu inici, la sífilis va ser molt temuda per la societat – a causa de la repulsiu dels seus símptomes, el dolor i la desfiguració que es va patir, els greus efectes posteriors del tractament amb mercuri, però sobretot, perquè es va transmetre i difondre per una faceta ineludible del comportament humà, les relacions sexuals. L'origen de la sífilis continua sent un tema de debat i investigació, que els metges i estudiosos creuen que fins a principis del segle passat van portar al Vell Món des d'Amèrica per Cristòfor Colom. En els últims temps, arqueòlegs i paleontòlegs havien trobat possibles evidències que existia al Vell Món abans de Colom. Tanmateix, això ha estat discutit per altres investigadors i sembla que encara és possible que Colom portés la sífilis, o el seu progenitor, al Nou Món.